

Հովհաննես Թումանյան

Աղջկա սիրտը

(Արևելյան ավանդություն)

Հին արևելքում, մի հին քաղաքում
Ժուկով մի ջահել աղջիկ էր ծաղկում:
Հարուստ էր հերը գալում սիրունի,
Անհուն գանձի տեր ու շատ անվանի:

Բայց սիրո համար խեղճ ու շեն չըկան.
Մի աղքատ տղա սիրեց աղջրկան,
Աղջիկն էլ նրան սիրեց կաթոգին,
Եվ ուզում էին լինեն մարդ ու կին.
Կա թե չըկա,

Նա է, որ նա...

Չէ՛, որ չէ՛, կանչեց ծընողը փարթամ,
Իմ աղջիկն, ասավ, սև հողին կըտամ
Ու մերկ աղքատին աղջիկ չեն տալ ես:
Ասավ ու կանգնեց էն լեռ քարի պես:

Բայց սիրո համար քար ու սար չըկան.
Սիրում էր գըժված տղեն աղջրկան,
Աղջիկն էլ նրան սիրում կաթոգին,

Եվ ուզում էին լինեն մարդ ու կին.

Կա թե չըկա,

Նա է, որ նա...

Սաստիկ բարկացավ հարուստն անկոտրում,

Փակեց աղջրկան մեծ աշտարակում

Իր սիրած տղից ու կյանքից հեռու.

Թող էսպես, ասավ, մոռնան իրարու:

Բայց սիրո համար փակ ու բանտ չըկան.

Սիրում էր անվերջ տղեն աղջրկան,

Աղջիկն էլ նրան սիրում կաթոգին,

Եվ ուզում էին լինեն մարդ ու կին.

Կա թե չըկա,

Նա է, որ նա...

Տեսավ իր ձեռքին ոչ մի ճար չըկար,

Համառ հարուստը հերսից խելագար,

Իրեն աննրման գավակը միջին,

Կրրակի մատնեց աշտարակն էն հին:

Բայց սերը որտեղ հրրդեհ է ձրգել,

Ի՞նչ անի էնտեղ հրրդեհը մեկ էլ:

Ու թեժ բոցերի սաստկության միջում

Աղջիկն՝ էրվելով ճըշում էր, կանչում.

Կա թե չըկա,

Նա է, որ նա...

Ու էրվեց հիմքից աշտարակն ահեղ,

Էրվեց նրրա հետ էն սիրունն անմեղ.

Հող-մոխիր դարձավ: Իր սիրտը մենակ

Չէրվեց հրրաշքով ու սառ մոխրի տակ

Մընաց կենդանի... Էն մոխրի վրեն
Արտասուք թափեց սիրահար տղեն
Ու կորա՛վ, գնաց, հեռո՛ւ, շատ հեռու,
Իր օրը լալու, նրբան փընտրելու,
Մենա՛կ, օտա՛ր,

Անմըխիթար...

Ո՛վ քընքուշ գաղտնիք, ո՛վ սիրուն հրրաշք.
Էրված աղջրկա սիրտը մոխրի տակ,
Իրեն մոխրի տակ կենդանի էր դեռ
Ոչ ոք չըգիտեր, ոչ ոք չըգիտեր...

Ժամանակ անցավ էս տըխտուր դեպքից,
Արցունքով թըրջված էն մոխրի տակից,
Էն միշտ կենդանի սրբտից թըրթըռուն
Բուսավ խաշխաշի ծաղիկը սիրուն,
Կարմի՛ր, թեթև՛,

Բայց... սիրտը սև...

Մըգավոր տըղան հուսահատ, թըշվառ
Շըրջում էր մուր աշխարհից աշխար,
Չէր գըտնում սակայն կյանքում էլ նրբան,
Ամեն տեղ վիշտն էր սիրածի մահվան,

Որ հար, թե՛ գարթուն, թե՛ քընի միջում.
Տանջում էր նրբան, անդադար տանջում:
Բայց սիրո համար վերջ ու մահ չըկան,
Տըղի հառաչքը հասավ աղջրկան
Անմահ կյանքում

Էն աշխարհքում:

Հասավ, ու շարժված, կարոտ, կարեկից,
Թրոսավ աղջիկը անմեռ աշխարհքից,
Միրով ու բույրով, թարմ, անուշահոտ,
Երագով եկավ սիրած տղդի մոտ:

Լըսիր, իմ սրգվոր, լսի՛ր ինձ, ասավ.
Իմ մոխրի տակից մի ծաղիկ բուսավ,
Ու էն ծաղկի մեջ իմ սիրտն է, որ կա,
Կարոտ, խենթ սիրտը ջահել աղջրկա
Լիքը սիրով,

Երագներով...

Ուժ ունի իր մեջ նա կախարդական
Ու քաղցր արբեցում էնքա՛ն ու էնքա՛ն...
Քամիր ու խըմիր ուժը էն ծաղկի,
Նա քեզ կըփրրկի, նա քեզ կըփրրկի...

Մոռացնել կըտա իմ հուր սերն ու ինձ,
Հեռու կըտանի Էդ կոպիտ կյանքից,
Ու կապրես անվիշտ և գըվարթ հոգով,
Կրխնդաս ընդմիշտ անթառամ կյանքով
Ազատ հեռվում,

Երագներում...

Ո՛վ սիրուն հրրաշք, ո՛վ քնքուշ գաղտնիք.
Տըղան էն օրից դարձավ երջանիկ:
Հարբած նվիրական էն ծաղկի ուժով,
Միշտ նոր կարոտով ու նոր աշխուժով,

Իրեն երբեմնի վիշտը մոռացած,
Էս կոշտ ու կոպիտ կյանքից հեռացած,
Ապրում էր ուրախ, ճոխ վայելքներով.
Լե՛ն ու լի սրբտով, անկաշկանդ սիրով
Ազատ հեռվո՛ւմ

Երագներում...

1913